

Meetnet Reptielen - Nieuwsbrief

maart 1996- Nieuwsbrief nr 6

Ravon Werkgroep Monitoring

RESULTATEN 1995

Het zit erop, alle telgegevens die binnenkwamen over 1995, van 150 trajecten, zijn gechecked, ingevoerd en van alle kanten bestudeerd! Wat aan het licht kwam werd in tabellen, figuren en teksten gegoten; het CBS heeft analyses uitgevoerd. Dit alles vindt zijn neerslag in deze nieuwsbrief. We kijken terug op een goed jaar. Met deze nieuwsbrief ontvangt u zeven telformulieren nieuwe steil! We hopen dat de nieuwe opzet inspirerend werkt. Wij vragen u vriendelijk en ook wel met nadruk, om ze alle zeven in te vullen. Dat betekent zeven keer tellen. Ook als u niets ziet, wèl het formulier invullen.

Aan het eind van het seizoen, begin oktober, verwachten de regio-coördinatoren de ingevulde formulieren.

We hopen allemaal op een mooi seizoen.

Inhoud Nieuwsbrief nr. 6	pag
• Gevolgen strenge winter	2
• Regio's & trajecten in 1995	3
• Resultaten 1995: overzicht	4
• Resultaten 1995, soorten:	5
zandhagedis	6
levendbarende hagedis	6
ringslang	7
adder	8
hazelworm	8
gladde slang	9
• Was 1995 een goed reptielenjaar?	9
• Oproepen	10

GEVOLGEN STRENGE WINTER

Een lange periode met strenge vorst karakteriseert de winter die nu net is afgelopen. Soms worden de eerste adders en levendbarende hagedissen eind februari al gezien, nu ligt het ijs nog in de sloten, de vorst zit nog in de grond.

We verwachten dat reptielen in hun winterkwartieren redelijk tegen deze omstandigheden zijn opgewassen, tenzij de vorst tot laat in het voorjaar doorzet. Met de amfibieën ligt dat anders. We hebben een tiental berichten binnengekregen van tuinvijvers die tot de bodem toe waren dichtgevroren en waar, bij het smelten van het ijs, de dode kikkers boven kwamen drijven.

Het gaat hier voornamelijk om bruine kikkers, in mindere mate ook groene kikkers. Vooral de bruine kikker blijkt graag in kunstmatige tuinvijvers te overwinteren. De slachtoffers zijn gevallen in vijvers die ondieper waren dan 0.7 m.

Kunstmatige vijvers hebben meestal een plastic bodem. De kikkers willen zich bij vorst dieper in een isolerende laag graven. In een kunstmatige vijver zonder dikke modderbodem stuiten de dieren te snel op het plastic; de vorstvrije ruimte is te klein of ontbreekt helemaal. De kikkers (ook vissen) vriezen dood.

We zijn heel erg benieuwd of een lange periode van strenge vorst slachtoffers onder slangen en hagedissen maakt. We denken dat de winterverblijven toereikend zijn, maar hoe is het bijvoorbeeld met de jonge dieren gesteld. Hebben zij in hun eerste levensmaanden genoeg reserves opgebouwd om zo'n strenge winter goed door te komen?

We hebben geen vergelijkingsmateriaal. Een vergelijkbaar strenge winter dateert van 1976, toen werd er nog niet gekeken en geteld op de manier die we nu volgen.

Niet alleen de dieren, ook hun omgeving heeft een flinke klap gehad door deze winter. Vooral struikheide is gevoelig voor zulke strenge vorst, en die had al wat te verduren gehad door de extreem droge zomer in 1995. Op de Veluwe en in Oost Nederland, onder andere, is struikheide een zeer belangrijke plant in leefgebieden van reptielen, misschien wel de belangrijkste, omdat, vooral de wat oudere struikheide voor reliëf zorgt, wat de nodige structuur geeft die reptielen van hun habitat eisen.

